

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 158

Constanța, Duminică 21 Aprilie 1896

20 bani număr

Toleranță Culpabilă

Vorbind în numărul penultim despre toleranța noastră culpabilă față de parveniții streini, am spus numai că elementul național e atât de desconsiderat că ei nu se mai simt îndatorați nici măcar a ține măsura bunel cuviința a formelor, dar n'am precizat nimic.

Sa istorisim acum niște fapte, destul de eloquente spre a îndreptăci pe cei sceptici, și spre a răspunde unor observații amicale făcute în numele populației locale, a carei susceptibilitate s'a putut părea atinsă prin afirmările noastre.

Când vorbim de streini, — vrem să se știe aceasta pentru tot-d'auna, nu înțelegem populația bastinașă a Dobrogei, ale cărei drepturi le-am susținut și apărat ori de câte ori a fost nevoie, de-o-potriva cu ale românilor, ci de paraziții și parveniții de tot soiul, de care s'a umplut Constanța în dauna și a românismului și a populației indigene.

Această marturisire făcută, trecem la istorisirea faptelor, pe care orice om cu bun simț ne va da dreptate a le stigmatiza.

Mai zilele trecute, ni se spune, în urma apariției articolului „Streinismul în Constanța,“ un domn funcționar **român**, într'o societate oarecare, ar fi vărsat valuri de spume contra noastră, făcându-ne venetici, și cum i-a venit la gura.

Mai altaieri, într'o lungă discuțiune relativă la mișcarea din urma a lucrătorilor din port, un altul din acei despre care diceam că a pierdut măsura bunel cuviințe, — ab uno disce omnes — a spus și repetat

adese: **românul e leneș, incapabil, obraznic și hoț**; și aceste grațioase calificative nu's numai vorbe trecătoare, de năcăjit și întarâtat; — omul nostru marturisește zilnic convingerea ce are, căci nu întrebuintează de cât streini în expedierea afacerilor în capul cărora se afla

Această discuțiune s'a petrecut într'un local public din ale elitei sociale constanțene, într'un oraș românesc, din țara românească, în auzul a 20—30 persoane alese, de toate naționalitățile.

Reproducem această scenă, în cu interes subiectiv, ci numai spre a se vedea halul în care am ajuns noi românii în Constanța. Vă place, domnilor de la centru?

Când în capul și la inima tuturor serviciilor, tuturor instituțiilor, publice și private, se află mai numai patrioții din Scrisoarea III a nemuritorului **Eminescu**, se poate vorbi oriunde și ori cum despre români!

Accentuăm aceste cuvinte, nu spre a cere guvernului vre-o îndreptare, — ministrii mai curând deschid punga țarei de cât să arunce ochii asupra Dobrogei — ci spre a ști populația locală, că nu fără cuvânt injuriam câte-o-dată droia de lichele și tinichele ce se dau de români numai când sunt siliți a îmbrăca haina costumului național.

Neputând să-și masca pretutindena și totă aversiunea lor către tot ce e românesc, ei afectează o corectitudine, falsă, ca și când corectitudinea ar fi o calitate iar nu o datorie; uitând că pentru a te bucura de favorurile legilor în stat se cere o calitate esențială, aceea de a fi patriot.

Românul, moștenind calitățile de mândrie și generositate ale strămoșilor săi, n'a moștenit și înțelepciunea proverbelor lor, de a se feri de dușmani chiar când îi aduc prinosele lor de devoțiune;

de aceea a ajuns să i se strige în casa lui: leneș, incapabil, obraznic și hoț.

Românul, care din zorii zilei până în amurgul sărei restorâna pământul numit „Grânarul Europei“, e „leneș“ în portul Constanța și „incapabil“ a ridica un sac cu orz sau o lopată de pământ; românul e „obraznic“, fiind că consideră și numește **creștin ori român** pe toate lepadaturile altor țări; românul e „hoț“, fiind-că se lasă să-i speculeze munca toți farnienții și gheșestarii pământului, grămădiți în țara românească.

Da; românul e de toate aceste, fiind-că vă găzduiește în casa sa, și vă umple de onoruri și favoruri.

El e „venetic“, strein în Dobrogea; n'are casa, n'are masă, n'are frați, n'are surori, unde să se adăpostească. Când vine aici, razima gardurile extremităților orașului; când cer și ei lucru, — sunt și printre ei nevoiași ca în toate națiile — voi vă întaritați slugile platite, să-i bata și îmbrâncească, de hatirul lucrătorilor streini: laji, arnauți, armeni, bulgari, unguri, slovaci, italieni etc. cari nu îndrăznesc să se plângă contra speculei infame ce faceți cu zilele lor de muncă, trecând în comptul armatorilor, antreprenorilor, fabricanților și neguțătorilor streini de tot felul, sume îndoite de cât plătiți zilnic lucrătorilor.

Cetățeanul român, dobrogean sau transdunarean, să se înapoieze la vatra lui, spre a da birul sângelui și al capului, să facă șosele și fel de fel de havaiale; pe când banii lui aluneca toți peste hotare.

Bucurați-vă liniștiți de neinterventionismul statului; mai la larg nu vă veți găsi nici în țara Hotentotilor.

Statul și Comuna Constanța

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru stăruim a se crea o instanță superioară care să judece diferențele dintre comune și ministere.

Nicăiri ca în Constanța, această instituție nu e mai simțită. Statul, fie-care minister în parte, iese ceea ce vrea din proprietățile comunei, cel puțin nimenea nu i s'a împotrivit până acum.

Ministerul lucrărilor publice deține pe seama sa un teren uzurpat de la comună, prin strămutare de hotare, de vre-o 50 hectare, în centrul orașului, pe care l'exploatează cu gherete de cărciumă, depozite de cherestea, diferite lemnării și cărbuni, când nu e părăsit pentru depozitarea tuturor murdăriilor orașului, ca locul din dosul Diviziei; îți ia, fără să te întrebe, tot malul, totă plaja semicercului portului, de câte-va deci de hectare; impune convențiuni cum îți place pentru liniile ferate ale comunei; poate lua ori-ce întindere de teren din moșie, fără nici un drept de opoziție.

Ministerul de resbel deține, fără trebuință, aproape 70 hectare în interior și afară de șanțul orașului.

Ministerele de interne, instrucție, și cer — și le dai — cele mai frumoase piețe pentru palatul administrativ, local de poștă, de școală etc. pe când statul nu sacrifică un palmac din terenele uzurpate.

Statul îți ocupă, cu și fără trebuință, totă latura portului, ba ministrul intervine și în favoarea particularilor, pe când tot malul de Est se prăvălește cu casele orașenilor împreună, fără ca comuna să fie în stare a le apăra.

Comuna fiind silită a revindeca pe calea justiției o asemenea uzurpare din partea direcțiunii căilor ferate, a câștigat de mult la ambele instanțe, dar procesul nu s'a terminat nici acum.

Comuna cedând nevoilor zilei, e silită a mări raza orașului, dar ori în ce parte, te întâlnești cu statul.

Aceasta va cauza comunei în viitor pagube enorme, silită fiind a rescumpăra o sumă de locuri pe care ea le-a oferit sau părăsit gratis statului.

Singurul acces ce mai are comuna, spre mărirea orașului, este locul pe care să zice că va fi gara viitoare la kilometrul 1+700.

Ar trebui pus capăt acestei stări de lucruri. Rugăm pe d-nul ministru de interne, să ne apere, dispunând o anchetă în localitate, care să reguleze odată pentru tot-d'auna sörtea viitoarei Constanța.

Mergând așa, pe apucate, se va face din primul port maritim al țării un oraș din cele mai urâte. X

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

de

PETRE GRIGORESCU

Silvicultor

(Urmare)

19

Cel ce cunoște practica pașii pădurilor în Dobrogea, știu, că până acum, și deocamdată, furturile silvice se pot prinde numai la delinvenți; aceea e foarte natural, fiind abia un guardian la 3—4000 hectare pădure. Delinvențul, având de la antreprenor un bilet fără termen, cum îl va mai putea opri în drum, sau a l' mai călca curtea: guardianul, brigadierul, primarul, ajutorul, notarul, vătășelul și toți ceilalți inquisitori ai infracțiunilor legii poliției silvice și rurale?

Că vom face și vom drege, poate, dar de o camdată trebuie să țil compt de ceea ce este.

De sigur că în cazul precitat se vor aduce statului pagube enorme.

Dar mă întâiu de toate aceste, sunt preocupățiunile de scumpete a lemnelor în cas când antreprenoră s'ar constitui în companie, având monopolul vindăreilor. Aceasta s'ar putea preintîmpina numai prin fixarea prealabilă a prețurilor, după care ar fi a se vinde materiulul lemnos.

Să vedem dacă e posibil acest sistem, nensitat până acum.

Legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea prevede, că toate bălțile și stubăriile sunt și rămân proprietatea Statului.

Cum se exploatează aceste bălți și stubării?

Statul a făcut niște condițiuni și a dis: cine va lua apele și bălțile, nu va putea lua de la pescari de cât maximum atâta și atâta la sută de kilograme morun, chefal, crap, ciortan, ciortanică, pește mărunt; atâta și atâta la chilogramul de icre de morun, știucă nisetra, etc., iar la maldărul de stof sau papură, care va fi de atâtea centimetre grosime, va lua numai atâta. De ce? Negreșit ca să nu se lase populațiunea la aviditatea de câștiguri a antreprenorilor; căci de alt mintrelea, și stuful și peștele sunt expuse pierderii pentru antreprenor, ca și lemnele din parchete.

De ce, barem, dacă s'a hotărât desființarea regiiei, nu să adoptă această condiție și la păduri? căci mertecii și

lanțul de teiu de la coșarele țărănilor sunt mai indispensabili și nu să pot face din stuf, pe când acesta poate fi înlocuit în întrebuințările lui mai importante, de paie, coceni și burueni, etc. Dacă stuful a cucerit deja în parte din podgoriile Dobrogei locul aracilor de lemn, nu vei putea face din trînsul și coada de sapă, teasc de mus-tuit ori doagă de bute. De ce atâta îngrijire numai pentru stuf?

Răspundă teoricienul mei camaradi, care conduc actualmente pădurile, preconisatorii sistemului de exploatare prin antreprenori, fără nici o restricțiune, cu ce ar înlocui aracii de vie pe unde lipsește stuful, sau, cu cât ar vinde antreprenorul un fus de moară, când în deuce parchete d. ea. s'ar găsi numai un singure arbore, bun pentru această întrebuințare? mia de nuele, sută de pari sau bucate de mertec, când n'ar avea de cât câte-va mi de asemenea piese, sau măcar sută de chilo mangal, atât de întrebuințat în economia domestică a orașenilor?

Eu nu mă încerc a cântări bucățelele ce s'ar fi aruncat în gura celor ce acceptă.—prin sistemul unor taxe maxime, — fiind-că nu sunt partisanul nici al acestui sistem, ci mă voi sili mai jos a stabili, pe cât condeini mă pöte ajuta, că aci în Dobrogea, nu putem, încă pentru mult timp, scăpa de regie, mai cu seamă pentru lemnele de lucru și construcțiuni, ori cât ar fi de mare aversiunea în contra acestui sistem de exploatare. Imi aduc aminte, puțin după luarea Dobrogei, propusesem D-nul Inspector al divisiunii la care aparținea Dobrogea, să trimită unul sau doi silvicultori, nu în Franția sau Germania, ci în Bosnia sau Herțegovina, să studieze măsurile de administrație silvică luate acolo de Austriaci, după anexarea acelor provincii; căci silvicultorii germani trebuie să fi învățat ceva din misterul pădurilor orientale timp de 60 ani, cât au trecut până să poată introduce regimul silvi în părțile sudice ale Impariului, mai cu seamă în Dalmația, a cărei gospodărie silvico economică mi s'u părut a fi avut atâta asemănare cu a Dobrogei la anexare. Am fi putut învăța ceva de la camaradi butrăni, să nu începem prin niște erori, care sunt departe chiar astăzi de a fi la sfârșit.

S'a voit să facem economie silvică-națională. Et bine am făcut. Care e rezultatul, după deuce ani? Părăsirea exploatărilor directe de stat! dar pentru condamnarea acestui sistem, nu era trebuință de nici o experiență. Dacă s'ar fi

putut, să facă de la început. Cestiunea, de care pare a nu se interesa nimeni, stă alt undeva. Cestiunea este în această întrebare: se poate părăsi ucest sistem fără o sdruncinare a întregii economii dobrogene? Se înțelege că ce se ordonă se va face, dar să vedem, ce efect vor avea măsurile ordonate.

Va urma

APELE DE MARE

(Urmare)

(Constanța)

Noi pretindem publicului a visita localitățile noastre balniare și climate-riee care din punctul de vedere terapeutic sunt tot așa de bune ca și cele streine, dar în schimbul acelorăș cheltueli ce fac, nu-i dăm distracțiunile ce le oferă similarele streine.

Cura maritimă ca să fie eficace nu e de ajuns numai a face băi, ci trebuie preumblări cât de întinse în plin aer. A face baie și a te închide în casă nu este tot una cu a te plimba și distra; efectul este mai bine pronunțat când pe lângă cură ai și mulțumirea, atunci se vede că vioiciunea și veselia iaă locul monotoniei și care în bôlele nervoase sunt de mare folos (distracțiile).

Să impune dar ca administrația comunală, cel puțin la 2 săptămâni, dacă nu în fie-care, să organizeze excursiuni pe mare cu un vapor pe care să-l închirieze, iar plata lui o poate scôte cu prisos de la publicul amator: în sări fixate să se facă cât de des petreceri venețiene pe mare, chiar contra unor mici taxe, fără a căuta de o cam dată de cât vizitatori mai numeroși și beneficiari mai puține putând a se spori treptat.

Actualmente Constanța are patru stabilimente de băi, două de bărbați și două pentru dame; din care câte una de sex într'un mic golfuleț în parcea de S. V. a orașului lângă linia ferată a portului, are o plajă mică frumoasă și nisiposă, dar apa, fiind închisă de costa pe care este orașul, stagnează, afara numai când bate vântul de sud o mai pune în mișcare, și ce este mai rău că apele de ploă, după ce spala stradele, se scurg aci prin canalul ce trece pe lângă atelierul căilor ferate care este destul de infect, aducând toate necurătențiile stradelor și însuși ale canalului.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI

Gimnaziu—Asupra raportului primăriei locale prin care se cerea cu insistență înființarea unui gimnaziu, oferindu-se statului locul chiar gratuit, d-l ministru al instrucțiunii publice a răspuns că ministerul n'are fonduri, prin urmare nici anul acesta, și cine știe câți alți, nu vom avea această școală.—Trist de tot d-le Ministru.

În alte orașe Statul face cu cheltuiala sa nu numai școli dar o mulțime de strade ca în Braila, Galați, Tecuci, Huși, și cine mai știe câte altele, iar aici nimic. Până când această vitregime de timpuri? Unde este economia ce lasă strămutarea Școlii Normale?

Există la comună un regulament asupra clădirilor, în care se prescrie ôre cari reguli privitoare la înfrumusețarea orașului. Constatăm cu părere de rău că poliția l'a neglijat aproape cu desăvârșire, permițând tot felul de infracțiuni la legile estetice.

Între altele un domn funcționar de la gară a închis cu un zaplas înalt de niște scânduri murdare fațada întregă a unei case situată la mijlocul cartierului englezesc—pare c'ar fi turc—stricând simetria grădinilor, și tot aspectul acestui frumos cartier, spre a închide probabil porcii săi bivoli în această curte destinată pentru parci și flori, ca și când n'ar avea în dos o curte destul de spațioasă pentru asemenea animale. Ne mirăm cum Direcțiunea l'a permis a asvârli în fața bunului gust asemenea injurie.

Aducerea apei—În urma celor scrise de noi în numărul trecut, D-lu D. Bănescu inginerul șef al județului a fost însărcinat a face studiul la izvoarele de la grădinele primăriei și cisterna de la Anadolkiol. Prin raportul prezentat primăriei de d. Cucu, antreprenorul anteproectului, s'a șis că nu s'a făcut acolo studiul din pricină că s'ar fi lipsit locuitorii Constanței de apă pe timpul cât ar fi ținut sondagiile și captarea. Acesta nu putea fi, de ôre-ce Constanța nu se aprovizionează cu apă de acolo, ci din fântânile din interiorul satului Anadolkiol, suficiente cu tot bazenul lor mic, a îndestula actualmente orașul cu apă patabilă de aceeași proveniență și calitate ca și cea dela cisterna.

Plantații.—Suma alocată în bugetul comunei pentru îngrijirea și întreținerea plantațiilor fiind prea mică, din care cauză aceste lucrări de înfrumusețare și însănătoșarea orașului, mai cu

seamă cele din dosul Diviziei și de la Nordul orașului, au ramas ca părăsite perșându-se tot capitalul angajat în ele, rugăm pe d-l primar a cere un credit deosebit pentru întreținerea și salvarea lor.

Vom reveni arătând ce s'a putut lucra de doi ani încôce, sperând să putem face barem acum, de viso, convingerea d-lor consilieri, că cu actuala cifră de 4000 lei din 8000 cât era înainte, abia se poate întreține bulevardul și arborii de pe strade, zădărniciindu-se toate celelalte parcuri create.

În urma modificării legii judecătoriilor de ocôle, plasa Babadagh din Județul Tulcea rămâne cu un singur judecător de ocol la Babadagh.

Această plasă e cea mai populată din Dobrogea și cea mai mare ca întindere, aproape ca Județul Braila. Are până la 30-40 procese pe ôi, din care o parte sunt delictele silvice.

Ar fi bine ca d-l ministru al justiției să reînființeze acolo din nou judecătoria de la Cogelae, sacrificând Dobrogei unul din cele 10 posturi ce ministerul și a rezervat dreptul a menține sau relafința.

Așlăm că poliția face un recensământ al tuturor streinilor stabiliți în Constanța fără cuvenita autorizație.

Serviciul silvic exterior al ministerului Domeniilor a fost reorganizat cu totul pe alte baze. S'au înființat 8 inspecții din care una cu reședința în Constanța, dar bine înțeles, cu titularul ei în București, d. I. Chihaia. Șeful de circumscripții sunt atașați la inspecții, pentru a fi trimiși la diferite lucrări ce până acum se ordonau din București. Ei au datoria a face amenajamentul a câte o pădure în fie-care an.

Correspondența în toate afacerile fiind dată inspecțiilor, biurourile din minister numai au mai nimic de lucru. Ele trebuiesc desființate. Vom reveni.

Pentru oficiile poștale—D-nii frați Dêrjean, din Cara-murat, pe numele cărora trimetem jurnalul, ni s'a plâns erii că n'a primit până acum 4 numere consecutive.

Șcim, și am mai făcut această plângere, că d-nii notari, agenți de percepție, etc. ne iaă diarele după masa primăriilor, dar n'am crezut că le iaă pe toate deardândul. Sunt mulți abonați care ne reclamă, dar ne rógă să nu le dăm numele. Pe viitâr vom trece peste toate aceste scrupule, urmărind pe cei vinovați și cerând pedepsirea lor.

LIGA

Pentru Unitatea Culturală a Românilor
Secțiunea Constanța
INȘTIINȚARE

1896 Aprilie

Domnii membrii ai Ligii Culturale Secția Constanța, sunt rugați a se întruni în localul casinului comunal (Bulevardul R. Elisabeta) în ziua de 23 Aprilie curent, orele 10 a. m. spre a procede la alegerea delegaților Secției, carei vor lua parte la congresul Ligii în București în zilele de 11 și 12 Maiu viitor a. c.

Comitetul

ANUNCIU

Moră universală de casă, brevetată și premiată la mai multe expoziții.

Construită după principiu morilor de apă în diferite mărimi, se pune în acțiune prin mână, manej, sau ori-ce motor. Are un mers ușor și o durabilitate extra-ordinară practicabilă la erii și ce gospodărie, ocupând foarte puțin spațiu.

Prețul foarte avantajos în comparație cu foloșele ce aduce.

Aceasta moră se poate vedea funcționând în toate zilele la **Fabrica de Bere Iulius Gruber.**

Asemenea se poate vedea, funcționând și o mașină de tocat pae, construcțiunea cea mai nouă și perfecționată.

Restaurantul Capato bine cunoscut publicului local și atât de apreciat de toți vizitatorii băilor de mare, s'a mutat în localul și grădina după strada Ovidiu, în apropiere de piața centrală Independenței. Grădina are acces direct la halta Thetis, iar pavilionii dominază într-întregă priveliște a semiceroului portului.

Restaurantul și Grădina 10 Maiu vor fi din nou aranjate

Bucătărie Franceză

Sub conducerea d-lui Step. Maieștru de bucatarie

LEGATORIE DE CĂRȚI

Subscrisul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul meu de tipografie și un atelier de **legătorie special**, angajându-mă a legă:

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce atinge de această branșă

D. Nicolaescu.

ROMANIA

Comisia culorei de Roșu din orașul
CONSTANȚA

No. 1242

1896 Aprilie 20

Conform adresei Judecătorii de Pace Constanța No. 2207 în ziua de 28 Aprilie a. c. ora 10 dimineața urmând a se vinde licitativ în piața Independenței acestui oraș următoarele obiecte și anume:

- 1) Una sobă de tablă smălțuită cu alb.
- 2) Una toaletă cu oglindă.
- 3) Trei scaune de marsilie uzate.
- 4) Un pat în table de fier complet.
- 5) Un covor de perete.
- 6) Un ceasornic de perete.
- 7) Una canapea de lemn îmbrăcată cu cit.
- 8) Una masă de nuc rotundă cu trei picioare.
- 9) Două fețe de masă din care una împletită cu igliță.
- 10) Patru cadre de perete în gherghief.
- 11) Patru perine de puf.
- 12) Un scrin de nuc cu patru sarte; sechestrate de la d-nul Constantin I. Teodoridis, în pretențiunea d-lui Nicolae Cialic pentru suma de lei 163 bani 80⁰/₁₀₀, ca procentele legale plus 10 lei cheltueli de judecată No. 552(95).

Se publică aceasta spre cunoștința generală, și se invită pe toți doritorii care voiesc a cumpăra asemenea obiecte ca în arătata și oră, să se prezinte spre a concura.

Comisar, D. Andrei

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„ROMANA“

44 — Piața Independenței — 46

DIMITRIE NICOLAESCU
CONSTANȚA

44 — Piața Independenței — 46

LIBRARIA

Asortată cu toate articolele de librărie; precum:
Papeterie cărți școlastice și de științe, diferite Romane în limba

ROMÂNĂ ȘI FRANCESĂ

Albume pentru fotografii, poezii și port-notițe de piele fină.

Mare colecțiune de tablouri, cornise de lemn sculptate și aurite pentru fotografii și tablouri.

JUCARII ȘI PĂPUȘI PENTRU COPII

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țara și strainatate.

TIPOGRAFIA

Fiind asortată cu diferite litere tăetura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrări precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, eșchete. Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă și de doliu.

Depozit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. primărit, Epitropiilor de biserică.

LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompt și prețurile cât se poate de moderate